

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ruГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАЙРАМ

Парламент юбилейин күңдәнчлы жалда беспилесенди

3 бет

Тюнене Къырал концерт залда, Къабарты-Малкъарны законла чыгъарычу органыны 75-жыллыгына эмда Парламентини 20-жыллыгына атасып, къуанчлы жыйыну болганды. Анг РФ-ни Федеральный Жылдыз-ууну Федерация Советини башчысыны биринчи орунбасары Александр Торшин, Къырал Думаны депутатлары, республиканы Правительствосуну, РФ-ни субъектлеринде законала чыгъарычуу органлары келечилери, КъМАССР-ни Баш Советини эмда шёндюю Парламентни депутатлары, жамаат да жыйылгъан эдиле.

9-ЧУ ДЕКАБРЬ - АТА ЖУРТНУ ЖИГИТЛЕРИНИ КЮНЮДЮ

Ата журтнун Жигитлерини кюнөне аталыган материалла 4-чю 9-чу беттеге басмаланадыла.

Жазылту-2014

БАГЪАЛЫ ОКЪУУЧУЛА!

«Заман» - миллети-бизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкъны культурасыны, тарыхыны, бююннгю жашаууну, айтхылыкъ адамларыны, жетишмлерини эмда жарсыуларыны юсюнден басмаланган материалларын сиз бир башха изданияда табаллыкъ түйөлсүз.

Алайды да, жазылгызыз, билеклик этигиз кесигизни газетигизге! Жангы жылда да ол сизни керти шүөхүгъуз, оғурлу сөз нөгеригиз болур деп ышанабыз.

«Заман» газетни
редколлегиясы.

Бизни индексибиз - 51532

**Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны полномочияларын
болжалдан алгъа тохтатынуу юсунден
Россей Федерациины Президентини**

УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны полномочияларын болжалдан алгъа тохтатыларын тилегени бла байламмы эмда «Россей Федерациины субъекттерини замонда чыгъярычуу (представительный)» эм толтуруу кыралу власть органларын къурауну битеулю принципини юсун-

ден» 1999 жылда 6-чы октябрьде чыгарылган 184-ФЗ номерли Федеральны законну 19-чу статьясыны 1-чи пунктуну «в» подпунктуна эмдэ 9-чу пунктуун «а» подпунктуна тийшилидеке бегим эмэе:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы А.Б. Канокову къулгүндөн кеси ыразылыгы

бла кетерирге.

2. Коков Юрий Александровичини, алгъынның къулгүнчүндөн эркин этип, Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къулгүнчүнде болжаллы халда, Къабарты-Малкъар Республиканы айырылган оночусу къулгүнчүн толтуруп башлагычыны, салыргъа.

В. ПУТИН.

Россий Федерациины Президенти
Москва, Кремль. 2013 жылда 6-чы декабрьде, №889

Къуллукъга сапыу

**РФ-ни Президенти Владимир Путин
Юрий Коковча уллу ышаныулукъ этгенди**

Российни Президенти Владимир Путин Арсен Канокову Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къулгүнчүнде болжалдан алтага аны кесини тилеги бла кетериуну юсунден Указгъа къол салгъанды. Ол документте көре Юрий Коков Къабарты-Малкъарны Башчысыны къулгүнчүнде болжаллы халда, республиканы сайланнган оночусу къулгүнчүн толтуруп башлагычыны, салынганды.

РФ-ни Президенти Владимир Путин Къабарты-Малкъарны Башчысыны къулгүнчүнде болжаллы халда салынганды Юрий Кокову сыйнау республикада болгван проблемаларын кетериуге толупуруп башлагычыны, салынганды.

- Мен сизден республикага къайтырыгызын тилерик эдим. Сиз андан болгъаныгыз бла къалмай,

андагы халны уста билесиз, властины федеральны орталыктында көп жыллана ишлеп, арт заманда уа, Россейни МВД-сыны дараражалы окуу жойлеринде бирине башчылыкъ этип, ахшы сыйнау жыйиштыргынсаны, - деп чертгендөн Путин Коков бла тобешген заманда.

- Сизни билимиш, жашау эм профессионал сыйнауугүз республикада болгван проблемаларын кетериуде толусунлай хайырланырыгынана мен бек ышанама, -дегендөн Президент.

Кырал башчы акыл этгендөн, «алгъын да көп жумуш тамамланганды». «Ол, кертиши бла да, алай. Мен шөнджүю башчы бла тобешгенме - иги жанына тюрленинде бардыла, алай проблемада да көпдөл. Болсада, саулай алып къарагъанды, иш аман тюйюндө. Бюджетни толтуруу, инфраструктура-

ны айнитуу жаны бла да. Алай, къайтарып айтама, тамамланырыгъа керек болуп тургъан жумушла уа андан да көйдө», - деп белгилегендө.

Президент Коковдан кесини оюнум айттын тилегендө. «Сиз къолгъа бек алгъа къаллай ишлени алыргъа кереклисин алгъын да бир айтхан эдигис. Артдаракъда тамамланырыгъа керекли жумушла уа къаллайдыла? Бюгүн аны юсунден толуракъ айттыса сиөмө», - дегендө.

Коков анга быллай уллу ышаныулукъ этигенинде Путиннеги жүркөп ишалыгыбын билдиригендө. «Сизни со-къуралдырмаз ючон, Ата жүртүбүзгүз хайыр келтирүү, къыралыбызга жаар ючон, къолумдан келгени аярыкъ тюйюмле. Мен сизни жерге къаратмам», - дегендө.

Шабат кюн, 2013 жылны 7-чи декабри
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

Сауғалау

**Жигитлиги эмдэ
жигерлиги ючюн**

Россий Федерациины Президентини 2013 жылда 15-чи ноябрьде чыгарылган 843-чу номерли Указы бла Российской Федерациины Следствие комитетини Къабарты-Малкъар Республикада следствие управлениясыны таматасы Устов Валерий Ханбиеевич къулгүлгүн толтурууда жигитлик эм жигерлик этгени ючюн Кишиликин ордени бла сауғаланнганды.

**Къабарты-Малкъар Республиканы кырал
сауғаларапы бла сауғалауну юсунден**

**Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысыны**

УКАЗЫ

Законала чыгъярыу ишде көп жыллана ахшы ишлекенлери ючюн сыйлы атапарга

**Къабарты-Малкъар Республиканы
Сыйлы грамотасы бла сауғаларгъа**

Битоков Владимир Михайловичи - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппаратыны башчысын Гемууланы Юсюнлон жашы Келлетни - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатын Додууланы Тауканына жашы Аскерни - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатын Кармалико Павел Дмитриевичи - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатын Коческов Юрий Кадировичи - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатын Тлеужев Адальби Билелевичи - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатын;

**«Къабарты-Малкъар Республиканы билим бериуону
сыйлы къуллукъусу»**

Саенко Татьяна Викторовна - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председателини орунбасарына,

**«Къабарты-Малкъар Республиканы
сыйлы экономисти»**

Маремуков Сафарий Хабасовиче - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Экономика политика, энчи иелик эмда предпринимательство жаны бла комитетини председателине,

**«Къабарты-Малкъар Республиканы
сыйлы юристи»**

Хамуков Аслан Владимировиче - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппаратыны право управление сыйныни таматасына.

**Къабарты-Малкъар Республиканы
Башчысы**

Нальчик шахар, 2013 жылда 4-чы декабрьде, №187-УГ

А.КАНОКОВ

Кенгеш

Нальчикде республиканы Правительстсуну вице-премьери Мухамед Кодзокову башчылыгында РФ-ни Президентини «Халкъланы араларында келишиулюкюн жалчытуу» деген буйругүн толтуруу бла байламлы жыйынды.

**Бирлешиу
байламлыкъланы
күчлендирди**

Асламлы информасия орталы, жамааты эмда дин организация жаны бла министр Мухадин Кумахов билдиригендө көре, 2013 жылны онбир алйынчинде ведомствуу башчылыкъланы ишилдириуну юсунден жарыкъланыруу уашкана къуралындыла, Волгоград облоста эм Дагестан бла шүйлүкүн аллеясы орнатылганда, кырал эм муниципалный ишчиле, журналисте бла жамааты организацилары көлчөнлөгүнде көтөрүлгөнлөгүнде.

Мухадин Кумахов белгилегендө, министрствону башчылыкъланы ишилдириуну бирине регионда мильтада аралы бла байламлыкъланы тохтадыруу болганды. Бу жыны ахырнари дира

СЕЛЕКТОР ЖЫЙЫЛЫУ

**Къалгъан-къулгъанланы жаращдырыгъа
кырал ырысхы бёллюкюдю**

КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эмда экология министри Гызыланы Берт РФ-ни Табийгъат байлыкъла эмда экология министри Сергей Донской бардыргъан селектор жыйынтуугүз къатышканда. Анда сёз Российской Федерациины субъектлеринде толтуруучу власть органы къалгъан-къулгъанланы жаращдырыу эм хайырланыруу жаны бла къаллай ишле тамамлагъан-ларыны юсунден барганды.

Федеральный министр регионалада орналгъан власть органынан къалгъан-къулгъанланы жаращдырыу эм утилизация этиу бла байламлыкъыматты системалыны къураргъача къакыргъанды. Ол оюн этгендө көре, киркипчикни жокъ этиу жаланды аланы къюйдюрөн нэдэлтил бир жергэ тёкген полигоналы жангысын ачыу бла башталыкъыларга керек тюйюндө. Кырал къалгъан-къулгъанланы жаращдырыу проектлелеге ахча бёллюкюдю, жаланды ала шёндюгюю технологияя бла ишлениргэ керекдиле.

Къабарты-Малкъарда ол жаны бла 2025 жылгъа дери республикалы программа алынганды. Аны чеклеринде шёндюгюю экологияя жаны бла къоркуу сузуулуу полигонданы эм къалгъан-

жабылгъанды. Шёндю республикада къалгъан-къулгъанланы орналгъан жерлерин белгилеу бла байламлыкъадастр карты жаращдырыла турды.

Этилген тергеулеге көре, 2010 жылдан бери багушла болгъан жерлерин саны эки кереге азайтылгъанды. Башчаха айтханда, алгъын алай жерле 214 бар эзеле, шёндю 112 къалгъандыла. Дағызыда республикада болгъан 122 элден токсын экиндинде жыйылгъан кир-кипчикни энчи жерлөгө элтген иш къуралындыла.

Селектор жыйылышуу итогларына көре, кир-кипчикни жыйы, жаращдырыу эм багушланы жабыу жаны бла субъектледе къаллай ишле бардырылгъанларыны юсунден Росприроднадзоргъа толу билдириюн эзгергө тийшилиде.

Энчи буюруу бла жыл сайын Российской Федерациины битеу субъектлеринде субботникни бардырылгъарга керекдиле, деп билдиригендө башда сагынылгъан министрствону пресс-службасындан.

Бизни корр.

Парламент юбилейин къууанчлы халда белгилегенди

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Ары дери уа 400-жыллыктын майданында эсгертигеме гюлле салып болгъанды. Кырал жылдарда концерт залда да, байрамда атап, уллу көрмөч къуралгъан эди.

Къууанчлы жыйылдын

айта, Чеченланы Ануар аны структурасы түрленгенин, депутатланы саны 110-дан 72-ге дери къыштарылганын билдирилди. Бююнлюккөндөн анда битеуроссей политика партиялары төрт фракциясы бирге ишлейдиле. «Депутатланы санын азайтынуун эмде

дерация Советини араларында къуралгъан байламлыктын майданда арды да кючлене барлыкъаларына шашанганын белгилегенди.

Торшин жыйылгъанланы кесини атындан да алгышлағында. Бизни депутатла хазырлаптаган законларын уллу къаумумуна РФ-ни Президенти къол салгъанын айырып айттады. «Сизни башламчылыкъаларыңыз магънанылдыда, алгъя эс бурулмай къалмайды. Мен сизни республикадан келген законларын араларында адамларынан къозтуручалар болуларма деп сагыш этгеме да, аллай зат эслемегенме. Кавказны парламентарилер сабырлыкъалары бла энчидиле. Кыралбы избизга къыйын заманнада да сизни депутатта жарашибырткан законла мамырлыкъалы, келишиүлюккөн сакълаугъа буруулгъандыла», - дегенди. Ысы бла ол депутатланы уллу къаумумуна Федерация Советини сауғъаларын бергенди.

Ыспас телеграммала РФ-ни

Александр Торшин Жанатайланы Салимни сауғъалайды.

да окуулгъандыла.

КъМР-ни Правительствоусуну Председатели Константин Храмов да, алгышлаулагын къошула, парламентарилер республиканы айытыуда уллу эм къыйын ишни тааммалгъанларын чөртгендиле. «Шэнди мында тюрлю-турлю чакъырууланы депутатлары бирге жыйылгъандыла. Сиз къыйын заманнада ишлекенсиз. Болсада тенгликтини,

сылыл атла аталгъандыла.

Къууанчча атап, аламат концерт программа да къуралгъан эди. Аны КъМР-ни музыка театрыны хору ачканды. «Балкария», «Кабардинка», «Терк къазакъла» ансамбльлери, «Каллисто», «Амикс» эстрада театрлары төпсөүлөрлөн биосуренгөнлөрлөн къаракчула къаты къарсласа уруп билдирилди. Жыйылгъанланы кеслерини фахмулары

ну юсюнден айтханда, башкадында КъМР-ни Парламентини спикери Чеченланы Ануар этгени. Ол Къабарты эм Малкъар 1921 жылда Тау Республигадан чыкын, 1922 жылда Къабарты-Малкъар Автоном облести къурагъанларында. Уллу Ата жүртүрушун жылларында, битеу къыралтла да къыйын 90-чы жыллана законка чыгарылышуучу орган къалай ишлекенини юсюнден айтханды.

Къыралны праволу мурдору алышынган 90-чы жыллалада законка чыгарылышуучу магъанасына уа ол энчи эс бургъанды. Баш Советин 5-чи сессиясында республиканы къыралтыгъына магъаналы праволу актла къабыл көрүлгөн эдиле: президент институт къуралгъанды, властины толтуруучу эм законка чыгарылышуучу органлары айрылгылганыла, жер-жерли самоуправление органлары къурагъанларында тохтаждырылуп башлангандыла. «Алай бла озъян ёмюрнүү 90-чы жылларында къыйын жамаат-политика болумда Къабарты-Малкъар Республиканы Баш Совети демократизацияны, граждан обществоону къурану жолун сайлагъанды», - дегендегендеген спикер.

Парламентті төртүнчүү чакъырылууна юсюнден

айрылууланы партия тизмелеге көре бардырынууну юсюнден оноула тюз болгъанларын заман көргөзтөндөн. Алай бла биз, битеу партиялары да биркидирип, Къабарты-Малкъар мындан арды да тутхучу айынп барыр ючин, къолбуздан келгени аяркъ тийюйлөз», - деп къошханды.

Бүкөнлөде Парламентті башчыларыны эм депутатлары бла көп алгышлау телеграммала келгендиле, ол санда РФ-ни Федеральный Жыйылдын Федерация Советини башчысы Валентина Матвиенкоңдан да. Аны сенаторлары башчысыны биринчи орунбасары Александр Торшин окуулгъанды. Анда Къабарты-Малкъарда парламентарилизм республикада экономиканы айытыргъа, социальный сферада халыны таандырыргъа уллу себеплик этгени чөртгендиле. «Ол а республикада мамырлыкъыны, төзүмлюккөн сакъларгъа, адамларынан къолайлыкъаларын игилендирүрлө болушханды», - деп жазылды.

Матвиенко кесини алгъыш сөзүндө Парламентті Аппаратында професионал билимлери, сынаулары болгъан адамларынан ишлекенлерин энчи белгилегендигини эмде КъМР-ни Парламентини бла РФ-ни Фе-

Президентин Север-Кавказ федералдын округда толу эркинлики келечиси Александр Хлопонинден, РФ-ни Кыргыз Думасынын башчысы Сергей Нарышкинден да келгендиле. Жыйылдыда ала

мамырлыкъыны төрөлөрин тас этмегенсиз», - дегенди.

Ол депутатланы бир къаумуна КъМР-ни Правительствоусуну Сылы грамотасын бергенди. КъМР-ни Башчысыны Указы бла уа бир къаум депутатта

бла дагыда Газаланы Алим, Мухадин Батыров, Али Ташло, Азамат Боков эм башхала да къуандырғандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Суратланы ХОЛАДАНЫ
Марзият алгъанды.

Игилик болур ючюн, кишиликтек керек,

Уллу Ата жүрт урушуну кезиуюнде бизни көп миллиетти кырылышты маҳтаулу жашлары бла кызылары ёмюрлелеге юлғо болғанлай къаллыкъ жигитлик эм батырлыкъ этгендиле. Жылла озадыла, жангы төлөле бир бирлерин алышындырадыла, алай ол къазаутада ала этген кишиликтин халкъ бир заманда да уннтурукъ түйюлдиди. Ата жүртнүү жигиттерини кюнү да ма аны ючюн тохтадырылганды.

Милионна бла адамларыбыз уруш аулакълада жанларын, къанларын да аямай сермешгендиле эмдә сыйлы кызыра орденлелеге бла майдаллагы тийишли болғандыла. Бек жигиттерине уа -11,5 мингден аслам адамъя- артыкъда уллу бағыя берилгенди, Совет Союзну Жигити деген ат аталып.

Душманны ууатыуга Къабарты-Малкъарны халкъы да уллу къошумчулукъ этгенди. Республика

Филипп АГЕЕВ.

Николай ДВУРЕЧЕНСКИЙ.

Исаи ИЛЛАЗАРОВ.

Григорий АТАМАНЧУК.

Николай ДИДЕНКО.

Иван ЗУБОРЕВ.

Николай БУСАРГИН.

Анатолий ЕМЕЛЬЯНЕНКО.

Николай КАЛЮЖНЫЙ.

Григорий ВОРОВЧЕНКО.

Хасан ИВАНОВ.

Ахмед-Хан КАНКОШЕВ.

Назир КАНУКОЕВ.

Кабард КАРДАНОВ.

Кишилил болур ючюн, адамлықъ керек

Бликаны 60 мингден аслам адамы төрлю-төрлю фронтлода сермешгенди. Аладан 38 мингден асламы уруш аулакълада къалғандыла. Уллу Ата жүрт урушуну кезиуюнде болдурған жигитликтери эм кишилилкери ючюн Къабарты-Малкъарны 26 маңтаулу жашына Совет Союзуну Жигити деген ат атальғанды.

Урушка дери, аны кезиуюнде эм андан сора жыллада ишлеп жигерликлерин көргөздөн жашшарыны бла кызыларыны да кырыл багъаларын чыгармай къоймагъанды. Аны бек сыйлысауғасына - Урунуну Жигити деген атха - аладан көлпели тийишли болғандыла. Малкъар халкъда оқына аллай маңтаулу кызладан бла жашладан онусу бардыла. Биз алданы юслериден терк-терк жаза турабыз. Биғион а Уллу Ата жүрт урушуну жигитлерини сураттарын басмайбыз.

Василий КУЗНЕЦОВ.

Василий ЛЕВЧЕНКО.

Кубати КАРДАНОВ.

Михаил ЯГОЕВ.

Иван ЛИПЧАНСКИЙ.

Николай МОИСЕЕВ.

Михаил РОГАЧЕВ.

Аслангерий МАСАЕВ.

Степан МУРУГОВ.

Сергей СТЕБЛИНСКИЙ.

Шабса МАШКАУЦАН.

Гант ОГАНЬЯНЦ.

Владимир ТАМБИЕВ.

Василий МИХАЙЛЕНКО.

Пётр ПЛОТЯНСКИЙ.

Сергей УШАНЕВ.

Социалный айнтыу

Сакъатланы кёллериң көтүрғенди

Нальчикни Кырал концерт залында Сакъатланы халкыла аралыкционе аталып шахарны инвалидерини биригүюнона башшамчылыгы bla концерт болғаньды.

«Адамланы бир күннүм жамаатдан айрылмазча этиу баш борчубузду. Бююгун Халкыла аралы сакъатланы көнлөриди, аны bla бирге уа ол категориялы Битеуроссия обществоғы да 25 жыл толғансанды. Быллай жарық мероприятие бир биригиз bla тиобешил ушакъ бардырырга, солурға себеплик этериди», - дейди, байрамны ача, инвалидлени шахар биригиюно татамасы Хачим Шакануков.

КъМР-де социалный страхование фондуну татамасыны орунбасары Елена Романенко кыралыны жаңындан сакъатлағын көвлөл болушулук этигенини юсюндөн хапар билдиригенди. Ахча аслам бёлжоннеги себепли, фонд реабилитация жаны bla техникаға эм ортопед-протез кереке да 2 миллион

сом тенгли бир берликиді», - дегендеги ол. Мекимны холлунда уа инвалидлени чыгармачылыктарындан кыралыган эришиу халда көрмөч да анылғанынди. Экспонатлагын көраганларындан сора жири -АЗаматланы Халиматны, Наталья Рыжкованы эм Антонина Подскребаевыны фахмұлуктарын энчи белгилегендиле.

Сахнада уа Казачий хор bla СКГИИ-ден артистле, жырла айтлы, къараучуланы көллөринг алғаньды.

Ахырында келгенлени барысына да сыйлы сауғала берилгендиле.

УЯНАЛАНЫ Зарина.

Нальчик шахарны администрациясыны пресс-службасы.

Жетишим

Жуаптылыкъыны аңылағызан спортчу

Алғаракълада Азияны къол тиょюшден Нальчикде бардырылған чемпионатында хорлағын Альберт Шоров Бахсан районуна Куба зинде ёсгенди. Ол гитчеликден да эл мюлкө ишлөргө юрренингенди. Школну бошагынлай Альберт оқсусыра Къабарты-Малықтар эл мюлк академияға киргөн эди. Анда да иғи оқсусында. Алай жетишиими уа спорта болғаньды. Бу турнирге дери ол кыралыны биринчилигинде алчы жерни алғаньды, блюонюкде уа КъМР-ни Башчысыны көркүүсүзүлүк службасында ишлөйди.

2006 жылда кыралндаша Адам bla Хачим Мамхеговла къол тиょюшден секцияны ачкан эдиле. Ары жарака эттере 120 жашынъыкъ жириң башлагындыла. Альберт алдан хорламағын итимүлюгө бла айрмалы болғаньды. Аны алайтылын тренерле да эслегендиле. Аланы айтханарына көре, жаш спортчу бек жуаплы, жарака этиуде къаты эди. Чемпион атны алғаньдан сора ол кесине жанзы борч салғаньды - дүниясын чемпионатында кытартыга, сора спортуна уастасы деген атны алтырга.

КъМР-ни Башчысыны bla
Правительствосуну пресс-службасы.

Алай bla спортуң скойгени аны жашаун жаны ызға салғаньды. Спорт бла көрешүү ишин болгынны анга көз къарамынг төрлөннөнгөмиди деген со-ругуға ол, ышара, хар не да алгатада чакъалынан айтады. Ол оюн эттөнди, эр киши не заманда да кесин, жууукъларын көрүп арттарын азыр болурға, ана берилген иш юшон жуаптылыгынын сөзере көрекди.

КъМР-ни Башчысыны bla
Правительствосуну пресс-службасы.

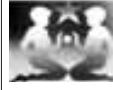
БІЙЫҚТЫГЬА гороскоп

Къочхарла. Үййынны биринчи жармыны көзиудю, аны толу хайырланыгызы, нек дегендеги орта күнден сора болум тюрленирикти - сиз да ишни салынш этимей, ол не көлтирилгүн тергемей бардырылышызы. Ол көзиуде магъаналы оноу эттере, баяльы затны сатып алтып да көрек тоййолдо.

Танала. Үййын жараулу көзиудю халкында сөлешшире. Сиз иш излей эсегиз, аны юсюндөн сөлешшире созмай аттаныгызы. Орта күнден сора билимгизи кючлөргө, жолчуулукъынан аттанырьга, жанты иш башшары да жараулу көзиуде боллукуду.

Елизле. Чыгармачылыкъ bla кюрешенгелеге или үййыдь. Орта эм байрым күнлөде уа ишни бардырып ючин кюч салырьга көрек боллукуду. Солуу күнлөде эрттеден бери эттере скойт ишлөрнегизни этигиз.

Айрчабакъла. Орта күннеге көзиудю жарсынъы, айтыра жетишиими боллукъ тоййолдо. Үййынны ахырында тынч эм ышсаныннын халда ишлөгиз. Шабат күнде сабийлеке эс бурууғуз.

Аспанла. Үййынны ал көзиүүндө ишни таама эттере улуп устасылыкъ эм тирилик көрек боллукуду. Орта эм байрым күнөне жетишиими кюнлөдиле. Солуу күнлөде ингр чөлкөле барыгыз, жарыс көлбөлгүтүү.

Кызыла. Коллегала bla байламлыкъыла тохташтырырта или көзиудю. Орта эм байрым күнөндө кесигизни ушакъ нётегизигиз оруннаса салып көрчөлөп эм болумъа аны көз къарамынан бла къараачылыз. Ма ол заманда анылышырысы болумуну.

Базманла. Үййынны ал көзиүүндө көлтөн хапарлатып эс бурууғуз, орта эм байрым күнлөде уа ишни көлгөлтөн тири алтыгызы эм алты итимиз - ол иштөнде көлтирилди! Солуу күнлөде сиз скойт көзүүм бла биргэе солурукуз.

Акырапла. Баш эм геүүргө күнлөде онуучула бла магъаналы сөлешшике боллукуду, анга тынгылы хазырлындыгызы. Орта күн кызынин кюч болурлыкъ уашайы - провокациялағы ас бурмазы, терс болмасын жоюн.

КЪАЙГЫРЫУ

Оюн майданчыкъланы - сабийлөгө

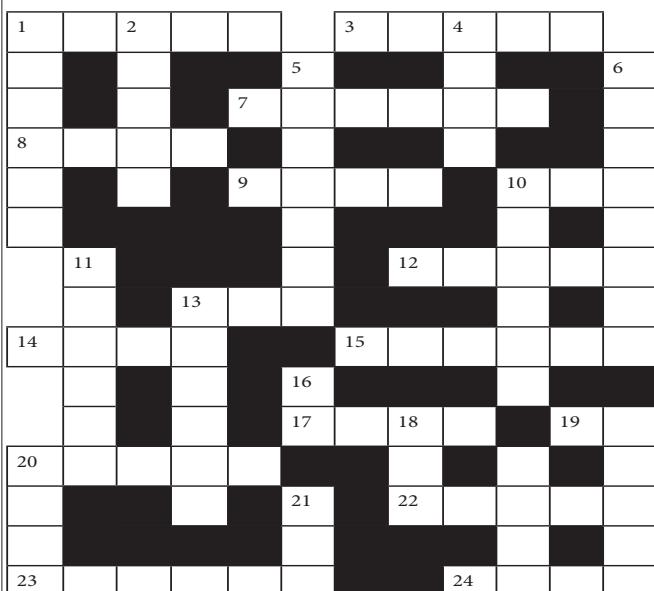
Ахыр юч жылда Нарткъалада ондан аслам сабий оюн майданчыкъ орнатылғаны. Көп болмай аладан бирин Тарчоков атты орамда 83-чө номерли юртю арбазында шахар администрацияны бюджетинден бёлжоннеген ахчага ишлөгендиле. Бир беш жыл мындан алтып да проблемагы аз да мағана берилмегенин эсеге алсагъ а, ол да уллу жетишими.

Урван районну администрацияныны башчысы Антемиркан Каноков бу жаны bla ишни тири бардырыгъза

таукелди, аны bla байламлы ол шахарны 100-жыллыгына аллай жаны майданчыланы кыруулушларын башшаргы буйрукъ эттөнди. Аны ючон ахчага жангыз да Нарткъаланы бюджетинден жыбылып къалмайды, спонсорла, управляющий компанияда да къошумчулук эттөндей туралды.

Римма СОКУРОВА,
Урван районнын
администрациясынын
пресс-службасынын башчысы.

Сёзбер

ЭНИНЕ: 1.Чыкъмагъан жер. 3. Тауда тохтамай оюолуп, таш көле түрүү жер. 7. Мысты жемши. 8. Сабийле хар юйно аллына барып айтылышу жыр. 9. Мечиланы Кязимни туугъан эли. 10. Бай бергичи, ... тәмзес (нарт сөз). 12. Сыр, даража. 13. Орусчадан калык. 14. Макытланы Сафарынын сайлама китапчылы. 15. Кийимде орунчукъ. 17. Эчкини баласы. 19. Андан тыллы этедиле. 20. Юйорде биринчи туугъан сабий. 22. Хата. 23. Эркинлик, азаттылкы. 24. Айбат, көзге ариу.

ЕРЕСИНЕ: 1.Чирик көлден узакъ болмай жерни аты. 2.Элден эс уллу, көп адам жашагъан жер. 4. Жыртхын жаныуарчысы. 5. Къайнағын чайыр. 6. Ташланы ташыргъа деп ишленнеген айры ағыч. 10. Жалан. 11. Къуараны бир сурсасы. 13. Адамны жүрөгүн кыйынчау. 16. Ёлтюрючо зат. 18. Шош желчик. 20. Ағычалы жерде гитче суучукъ. 21.Сабий журналы.

Сёзберни БИЙЧЕККУЛАНЫ
Жанинета хазырлагынды.

9-чу декабрьден 15-чисине дери

Садакъыла. Жашаууттуда бир затны жарматай эсегиз, шэнди бек тап көзиудю төрлөндөриүнүн юсюндөн салынш эттере, бек алты уа - ишни юсюндөн. Бу болумуну ахыры сиз кесигизни къылай көрпөттенигизге көрбөлүкъду - хайт дегиз!

Текемийюзле. Сизге сейирлек предложения эттере боллукудула, спай эседа, ашыкъындыз хо дерге, алансын көспиринден хапарла билүркө кюрешитиз. Барас эм орта күнөне иш кюнлөдиле, ишде да эттен муратылыгыз жетериксиз.

Сүүкъүйла. Заманына башуна тас этмегиз - болуп бек төркөнде барлыкъыды, андан артка кылмазызы. Орта эм байрым күнлөде болумуну сиз башхаладан эс алты анындырылышызы эм коллегаларызызы да болушалыкъызыз.

Чабакъыла. Үййынны ал көзиүүндө сизирисиндиричка зат болулукъ тоййолду. Орта күнде иш хапарла көлпидиле. Ишге орта эм байрым күнле ишгилде.

Топалайчыкъ

«Мен Бёзюланы Даринама. Бабугентде жашайма. Манга 2 жыл болады».

Школ форма

Окъуучуланы кийимлерине - аслам ЭС

Саргат районну прокуратурасы билим бериную жер-жерли учреждениялары къабыл этген школ кийимлени барысын да унамай къойгъанды.

Сөз ююн, къызычыкъланы барысына да школгъа кёнчек кийип келирге жарамайды деген иноу чыкъынан эди. Аны бла бирге уа Сибирьде суукулукъ 40 градуса дери жеткенген эссе салаилькъ, школгъа кён кезиулеме уа, терен къарны жырып, жаяу барыргъа тошиеди!

Андан сора да, Ново-тропецк орта школдууз узун чачы къызычыкъла эшмелде эттере, орталыкъ чачылыя уа чач тюклерин тийреуюче бле бегитире керек эдилене. Жашычыкълагъа уа ата-ана-ла классический причёскала ишлетире борчлу эдилене. Бу излемлени толтурмагъан школчула административ жууапта тартылышында.

Андреевский орта школда педагогла джинсыле же арталыда къажаудула. Дагыда бир ненча школда

уа къызычыкъланы чурукъ табанларыны бийикликлери чек салыннанды....

- Айтылгъан жорукъла окъуучуланы келечилери къатышдырылмай бардырылгъан предсөвследе къабыл этилгенди, -дегенди «РГ»-га Саргат районну прокуроруна болушукъусу Надежда Фёдорова. Аны бла бирге уа, чиновнике къарьусузы эм кён сабибли юйюрлени ырысъы жана бла болумларын эссе алмагъанды.

Прокурорду оюм этгенлеричи, башда айтыйлгъан мадарда эм жорукъла жаланда билим бериную июнден законнинг угъай, РФ-ни Конституциясына да тап келишмейдиле. Элде жашаған сабишилье школгъа юйюрлери хуржунуна кёре жыйышдырылгъан форманы кийип барыргъа эркиндиле, жаланда ол таза эм тап келишген кийим болургъа керекди.

«Российская газета».

КЪЫРАЛНЫ АСЛАМЛЫ ИНФОРМАЦИЯ ОРГАНЛАРЫ

КъМР-ни ЮСЮНДЕН

Элбрусхада Олимпиада от февральда жетерикди

«Манга Фёдор Юрчихин сёлешгенди, аллай космонавтны билемисе?» - деп сорады Ёлmezлany Абдул-Халим чимдиуло халда. Ким билмейди да Жерни гюренине бек алгъя Олимпиада отну элтген адамны?

Жерге къайтхан кюнүндө астронавт шүёхуна, аты айтылгъан кавказлы альпинистте, КъМР-ни Альпинизм федерациясына сёлешген эди.

Битеу жолла
Минги таугъадыла
Тау тёлпеге ала 2011 жылда
бирге чыкъынан эдиле. «Юрчихин Элбрушуңуң сойгөн адамды. Ол космосдан аны ненча кересүрткүч алгъанын билемисе? Ала

бек аздыла, тишириуладан а жаланда биреу барды - россейли къызы, жерлешибиз, ингушу альпинистка Лейла Албогачиева. Минги таугъа биринчи кере ол 20 жыл мындан алда Ёлmez улу башчылыкъ этген команданы санында болуп ёрлекенди.

Мезова элтирикди. Къолунгыда ледоруб да болса, отну да алып, буз июндинде жиэзе бла саналгъан метрлени баргъан бек къыйын иш боллукъду, аны эсгалып, альпинисттеге отну тау башында таптырылкъыда. Олимпиадачылары биргелерине жаланда чырахтан бла чыракъ боллукъдула, алай бла Олимпиада от 5600 метр бийикликкеде жанарыкъды. Алгъа факелни жандырылкъыда, аны бла уа Олимпиада отну. «Чырахтаны ауулругүү - 15 килограмм, факелни ауулругүү да 600 грамм боллукъдула. Ол гитче

Интернетде бардыла - къара».

Бек алгъя Ёлmez улу тау башына 1985 жылда ёрлекендиди. «Кеч башлагъан эдим альпинизми - 28 жылым толгъанда. Алгъын ырхылгъага къажау кюрешген, сора къутхаруулая службалаада ишлегенме. Таулагъа ёрлере тюшереп дег да сагышыттегенмене. Биринчи кере тау башына ёрлекендиден сора къаллай бир чыкъынамы да билмейим - кён эдиле ала», - дегенди Абдул-Халим. МЧС-де ишлеп келгенлиги уа 23 жыл болады. Ветеран? Уграй, ишлериине толу берилген адамлары ачыкъ болмагъан Элбрус къаумумуна керти члениди. Абдул-Халим Непал да Тибет жанларындан эки кере чыкъынанды Эверестте. Таулагъа алай ёрлекен эр кишиле

Отту элтичуучоле
Ол жанындан юйренирик

тююлдю тау башшарына ёрлере. Алай эсе да, тёлпеле

бла тюбешиулени хар бири энчилиде. Табиғыт болумгъа кёре, тау сизге къалай тюбенгенин кёре боладыла ала.

- Олимпиада от бла таугъа ёрлеуге уа къалай хазырланасы? Энчи жараула, диета? - деп сорама альпинистин жашырынлыкъларын билирге итине.

- Айтырча башшалыкъ жокъду - хар зат да жашауда бола келгеничады. Саулукту жашау - ичгисиз, тююнсөз, сора таулагъа ёрлеу, - деп, ачыкъ жуул этиди Ёлmez улу.

Европанды бек бийик тауу болгъан Элбрусхада Олимпиада отну Абдул-Халим бла

олимпиада акциядан сора битеу болгъан затланы да алып тюшерикбиз», -дегенди Ёлmez улу.

Таугъа от бла къачан чыгъарыкълары алыкъа шарт тохташдырылмагъанды. 1-чи-2-чи февральпада чыгъарылганда болуп да терк төрлөнен туруучу кезиидю, Элбрус кеси да чурумлу болуучуду жылны не кезиондө да.

Бу къыйын ишде жолдашына билеклик эттере дег Минги таугъа космонавт Юрчихин да келлици - алай элтирик дегенди Абдул-Халимге. Таугъа ёрлөмөсө да, символикалы эстафеттана уа берилди - космос бийикликкеден жерни бийиклигине.

«Аргументы и факты»
газет.

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары)

КЪОНДЫЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары)

ТОКЪУЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)

ТЕКУЛАНЫ Хая (жамаат-политика бёлümнү таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.

Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газеттасынан эм асламлы информациины эркинликтерин къорууда жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекция 1994 жылда 14-чи иондан регистрация этилгениди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газеттасынан басмакты КъМР-ни Асламлы информации органы, жамаат-политика бёлümнү министрсүсүнүн компьютер службасы хазыр эттени.

Газеттасынан "Тетраграф" ООО-нун тиражиғасында басмаланындан, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

Номерге графике кёре 19.00 сағаттада къоль салыннанды.

20.00 сағаттада къоль салыннанды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Жангаразланы Нажабат - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарны орунбасары; Акушуланы Феруз (1,2,3,6,7,8-чи бетле), Байчеккуланы Жаннета (4,5,9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2640 экз. Заказ № 3049

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬСТВИИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru